

UWAGA

DZIECI W PANDEMII TEŻ SĄ KRZYWDZONE

Dzieci są coraz częściej ofiarami przemocy. Najnowszy raport Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę (badania przeprowadzono we wrześniu ub. roku) ujawnia, że **41% dzieci doświadcza przemocy ze strony bliskich dorosłych**. I aż 7% dzieci nie ma obok siebie żadnej zaufanej osoby. To szczególnie niebezpieczne, **bo aż 10,2 % jest wykorzystywanych seksualnie przez swoich bliskich!**

Dla zdecydowanej większości naszego społeczeństwa najbardziej odpychającym rodzajem przemocy jest przemoc seksualna. Jednakże, przez to, że jest tematem wstydlivym, krępującym oraz bardzo trudno ją udowodnić, często zostaje zamknięta w „czterech ścianach” pokoju dziecka.

Żyjąc w pandemii i w związanych z nią obostrzeniach, coraz częściej doświadczamy poczucia lęku i obawy przed tym co przyniesie los. Najbardziej narażone są na to dzieci, bezbronne istoty zależne od dorosłych. I dlatego są coraz częściej ofiarami przemocy. Coraz więcej faktów **PRZEMOCY SEKSUALNEJ** wobec dzieci dotyczy relacji wewnątrzrodzinnych. Należą do nich np. akty seksualne lub kontakty fizyczne z dzieckiem, gwałty (seksualne kontakty fizyczne, którym towarzyszy przemoc fizyczna), dręczenie seksualne (np. dotykanie sfer intymnych dziecka lub zmuszanie go do robienia tego samego z osobą maltretującą) czy różne formy wykorzystywania seksualnego bez kontaktu fizycznego.

Zjawiskiem coraz bardziej powszechnym jest **CYBERNAPASTOWANIE**. Rozwój świata wirtualnego prowadzi do kształtowania nowego, medialnego wizerunku młodego człowieka. Stanowi on z jednej strony podstawę budowania relacji interpersonalnych, w tym związków intymnych, ale z drugiej strony stwarza też sytuacje, w których dochodzi do ośmieszania i upokarzania innych użytkowników sieci.

Z powodu licznych szczególnych właściwości środka masowego przekazu są dla potencjalnego krzywdziciela bardziej atrakcyjne niż działalność w świecie realnym. Pierwszym jest szeroko pojęta nieosiągalność. W cyberprzestrzeni sprawca przemocy jest niewidzialny, nieosiągalny i pozornie bezkarny. Łatwo jest „przybierać maski” i zmieniać je w zależności od okoliczności. Kolejnym czynnikiem jest anonimowość. Prześladowca ma poczucie własnej nieidentyfikalności i związany z tym komfort psychiczny. Czuje się bezpieczny, ponieważ nie obawia się kontrataku ze strony poszkodowanego czy dezaprobaty i potępienia ze strony społeczeństwa. Za szklanym ekranem oprawca czuje się zwycięzcą, niezależnie od tego, jaką pozycję pełni w świecie realnym. W ten sposób może odreagowywać stres, niwelować swoje kompleksy bez akceptacji zasad, obowiązujących w środowisku. Cybernapastowanie jest atrakcyjne dla osób, które w rzeczywistości nie są silne fizycznie, mają problemy natury psychicznej bądź mają problem z komunikacją. E-napastnik dzięki nowoczesnym mediom ma możliwość całodobowego dręczenia ofiary.

A obraźliwe zdjęcia, poniżające teksty umieszczane w sieci lub rozsyłane za pomocą telefonów komórkowych są niejednokrotnie powodem prób samobójczych czy samobójstw. Obawa dzieci i młodych ludzi przed reakcją otoczenia jest silniejsza od chęci życia. Publikowanie zdjęć pornograficznych lub choćby rozebranych w sieci (a dzieciaki, ulegając modzie na seksting, robią dużo takich fotek) jest aktem przemocy seksualnej wobec dzieciaków i młodych ludzi, budzi zażenowanie, wstyd, ale też uderza w ich poczucie tożsamości.

Coraz częściej przemoc wobec młodych ludzi przybiera też formy **STALKINGU**. Jest to zachowanie obsesyjne, niechciane, polegające na uprzykrzaniu komuś życia i dręczeniu psychicznym. Cyberstalking to wykorzystywanie środków elektronicznych, by narzucać się innej osobie. Oprawca poprzez wiadomości internetowe, portale społecznościowe szantażuje i osacza i dręczy psychicznie swoją ofiarę. Mianem cyberstalkingu określa się także fałszywe oskarżenia, nielegalny monitoring, pogroźki, kradzież tożsamości, narzucanie się innym osobom z seksualnymi intencjami i gromadzenie informacji o nich celem kontrolowania. Warto pamiętać, że jest to zachowanie dewiacyjne o charakterze przestępczymi niesie za sobą poważne konsekwencje. W takim przypadku ofiara musi pamiętać, by zachowywać wiadomości od prześladowcy, nagrywać rozmowy i szukać pomocy prawnej na policji. To będzie jej siłą w kontaktach wirtualnych. Ofiar tego typu przemocy wśród młodych ludzi z roku na rok przybywa. Przyczyn takich zachowań może być wiele, jednakże najczęściej spotykane to: chora miłość i nieszczęśliwe zauroczenie lub zakochanie.

SKUTKI KRZYWDZENIA DZIECI I MŁODYCH LUDZI SĄ DŁUGOFALOWE. Oprócz nasilającego się poczucia wstydu, strachu, upokorzenia zagubienia, przerażenia dochodzi przeżywanie traumy, myśli samobójcze aż do prób takich działań. Dodatkowo, badania potwierdzają, że osoby dorosłe, wykorzystywane seksualnie w dzieciństwie lub krzywdzone w inny sposób, cechuje ogólnie niższa samoocena, większa skłonność do nałogowego sięgania po narkotyki i alkohol, skłonność do zaburzeń nastrojów czy problemów z komunikacją interpersonalną. Ponadto charakterystyczne są zaburzenia psychotyczne, zaburzenia osobowości, depresje, czy nawet próby samobójcze. W przypadku dorosłych mężczyzn wykorzystywanych seksualnie w dzieciństwie istnieje spore ryzyko powielania przemocy seksualnej już w roli sprawcy.

Przemoc i wykorzystywanie seksualne są codziennością wielu dzieci...

W zamkniętych polskich domach cierpią najmłodszy. Wiemy, że wielu takich przypadków można uniknąć. Ważne, żeby nie być obojętnym i biernym, patrzeć na swoje otoczenie, sprawdzać i zgłaszać niepokojące sygnały. Wymaga to uważności, empatii, odwagi i przede wszystkim reakcji.

TWOJA REAKCJA MOŻE BYĆ JEDYNĄ SZANSĄ DLA DZIECKA NA OTRZYMANIE POMOCY I PRZERWANIE JEGO TRAGEDII. Jeśli podejrzewamy, że jakieś dziecko jest krzywdzone, zgłośmy to na policję lub do właściwego dla danej gminy ośrodka pomocy społecznej, powiatowego centrum pomocy rodzinie czy sądu rodzinnego.

800 12 00 02 - Ogólnopolski Telefon Dla Ofiar Przemocy W Rodzinie "Niebieska Linia"

116 111 - Ogólnopolski Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę

112 – Telefon Alarmowy

JAK ROZMAWIAĆ Z DZIECKIEM O PRZEMOCY? Powinien to zrobić specjalista: pedagog, psycholog, pracownika socjalny.

Jeżeli decydujemy się na rozmowę z dzieckiem, by oszacować, czy nasze podejrzenie krzywdzenia dziecka wymaga działania, to **PAMIĘTAJMY O KILKU ZASADACH:**

1. Rozmowa z dzieckiem powinna przebiegać w bezpiecznym dla niego miejscu. W trakcie rozmowy dziecko powinno ono mieć możliwość swobodnego poruszania się. Warto zadbać, aby rozmowie towarzyszyła jakaś zabawa, aby dziecko mogło rysować.
2. Ważne jest, by nikt i nic nie zakłócało rozmowy. Osoby wchodzące, zaglądnące do pokoju, telefony czy hałas mogą sprawić, że dziecko wycofa się z kontaktu, poczuje się zagrożone, zakłopotane, zawstydzone. Jeśli chce rozmawiać w obecności kogoś ważnego dla siebie, dającego mu poczucie bezpieczeństwa (np. ktoś z bliskich, nauczyciel), należy się na to zgodzić. Powinno czuć się bezpiecznie i swobodnie.
3. W trakcie rozmowy warto powiedzieć dziecku: - „Wierzę Ci. Nie jesteś winien temu, co się stało. To nie była Twoja wina. Bardzo dobrze, że o tym powiedziałeś. Wiele dzieci boryka się z problemami podobnymi do Twoich. Chcę Ci pomóc.”
4. Powinniśmy używać pytań otwartych, w języku zrozumiałym dla dziecka, tak by mogło swobodnie opowiedzieć o tym, co się wydarzyło. Należy unikać pytań, na które dziecko mogłoby wyłącznie odpowiedzieć "tak" lub "nie". Nie warto zadawać pytań typu "dlaczego?" (np. Dlaczego nic nie powiedziałeś wcześniej? Dlaczego nie krzyczałeś? Dlaczego nie uciekłeś?) Brzmiały one oskarżycielsko i zazwyczaj dziecko nie zna na nie odpowiedzi. Niedopuszczalne jest zadawanie pytań sugerujących odpowiedź i zawierających ocenę tego, co się stało.
5. W trakcie rozmowy należy ustalić z dzieckiem wspólne nazewnictwo dotyczące osób, genitaliów, zachowań seksualnych. Ponieważ może mieć ono kłopoty z werbalizacją tego, co się wydarzyło, dobrze jest poprosić, aby pokazało nam (np. używając do tego lalek), co z nim robiono.
6. Nie można wymuszać na dziecku obietnic, że będzie świadczyło w sądzie.
7. Kończąc spotkanie, warto je pochwalić, podziękować mu za rozmowę, spytać, czy chciałoby zadać jakieś pytania, czegoś się dowiedzieć.

Pamiętajmy, że **DZIECI ZAZWYCZAJ NIE ROZUMIEJĄ SYTUACJI**, w której się znalazły i nie potrafią nadać jej sensu. Żyją z poczuciem lęku, zatracenia wartości i uczą się szczegółowych sposobów postępowania, które niszcząco wpływają na ich życie. Typowe jest zatajanie lub nadawanie fałszywego obrazu swojej sytuacji rodzinnej, zrzucanie winy na osoby inne niż najbliższy członek

rodziny. Dzieci, mając poczucie, że są gorsze, starają się mimo wszystko chronić dobre imię rodziny. Nie chcą też być obiektem kpiny czy współczucia ze strony innych. Czując osamotnienie, zamykają się we własnym, nieuporządkowanym świecie. Dzieci krzywdzone stosują specyficzne systemy obronne, zafałszowując rzeczywistość i nadając inne znaczenie zaistniałym wydarzeniom, bardzo często idealizują sprawców przemocy i utrzymują z nimi paradoksalną więź, która polega jednocześnie na odczuwaniu głębokiej nienawiści i fanatycznego przywiązania. Niejednokrotnie ofiary przemocy w towarzystwie innych nawiązują ciepłe relacje z oprawcami, by nie budzić podejrzeń. Ofiary przemocy przez fakt, iż nie mogą polegać na swoim rodzicu bardzo często cechuje brak ufności wobec otoczenia. Zdarza się też, że niektóre z nich starają się przystosować do nienormalnego i zagrażającego środowiska rodzinnego, uznając dewiacje i zachowania destrukcyjne za powszechnie akceptowane. Inne zaś, odreagowują stres poprzez złe zachowanie mające na celu zwrócenie uwagi na swoją osobę. Wpływ przemocy na funkcjonowanie dziecka w rodzinie jest ogromny. **Jest to sytuacja najgorsza dla dziecka, bo rodzina powinna być oazą i azylem dla dziecka a nie powodem cierpień i utrapień.**

WARTO TEŻ PAMIĘTAĆ, że dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, zwłaszcza z głębszą są narażone na przemoc seksualną bardziej niż ich zdrowi rówieśnicy. Skutki krzywdzenia seksualnego i innych form przemocy bardzo negatywnie wpływają na zachowanie dziecka, jego funkcjonowanie i zdrowie. Dlatego ważnym zagadnieniem jest wzrost świadomości społecznej i przerwanie bariery milczenia wokół nadużyć seksualnych dzieci niepełnosprawnych umysłowo.

Przypominamy, że aż **7% DZIECI NIE MA OBOK SIEBIE ŻADNEJ ZAUFANEJ OSOBY**. Tylko Twoje zgłoszenie może być szansą na przerwanie tragedii! Nie wahaj się!

/W artykule wykorzystano materiały graficzne Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę/

Mirek Sobkowiak

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu